

PROGRAMSKA STRUKTURA

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA U JEZIKU I KNJIŽEVNOSTI

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	obavezni predmet	2	--	5	04K03-911

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Osposobljavanje studenata za ispravno provođenje znanstvenih i stručnih istraživanja, te vrednovanje, interpretaciju i korištenje istraživačkih rezultata

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Sposobnost korištenja različitih metoda i tehnika u naučno-istraživačkom pristupu lingvističkim i književnim pitanjima
- Sposobnost pravilnog korištenja, vrednovana i interpretacije rezultata istraživanja u cilju dolaska do novih saznanja
- Razvijanje ispravnog, konciznog i preciznog mišljenja

Program predmeta:

1. Priroda naučnog istraživanja. Strategije i vrste naučnog istraživanja. Deskriptivna, korelacijska i kauzalno-komparativna istraživanja.
2. Istraživački projekt. Izveštaj o istraživanju.
3. Vrste naučno-istraživačkih i stručnih radova.
4. Naučne metode i metodologija. Općenito o metodi. Klasifikacija metoda. Metode naučno-istraživačkog rada. Metode istraživanja u humanističkim (lingvističkim i književnim) naukama.
5. Naučne i tehnološke informacije.
6. Izvori informacija.
7. Uvjeti naučnog rada.
8. Planiranje naučno-istraživačkog rada.
9. Istraživanje. Istraživanje i razvoj.
10. Vrste naučno-istraživačkih i stručnih radova.
11. Komponiranje, stil i jezik.
12. Dijelovi rada (knjige) i naučna dokumentacija.
13. Organiziranje naučno-istraživačkog rada.
14. Ekonomska učinkovitost i djelotvornost naučnih istraživanja.
15. Tehnike izrade magistarskog rada. Odbrana rada.

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita. Nakon položenog pismenog dijela ispita, student pristupa usmenoj evaluaciji.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
3	3	4	50	40	100

Literatura

1. Vujević, M. (1990), *Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti*, 4. dopunjeno i izmijenjeno izdanje, Informator, Zagreb
2. Šamić, M. (2003), *Kako nastaje naučno djelo*, I. P. Svjetlost, Sarajevo
3. Filipović, M. (2004), *Metodologija znanosti i znanstvenog rada*, I. P. Sarajevo

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: STANDARDNI JEZICI ŠTOKAVSKOG PODRUČJA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	obavezni predmet	1	1	5	04K03-595

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Student se upoznaje sa standardnim jezicima štokavskog područja, koji su nastajali iz jedne staroslavenske matrice preko redakcija i predstandardnih književnih jezika.

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Upoznati genetsku strukturu standardnih jezika štokavskog područja
- Tumačiti ortografsko-ortoepske norme standardnih jezika štokavskog područja
- Ovladati gramatičkom strukturom standardnih jezika štokavskog područja
- Komparativno proučavati standardne jezike štokavskog područja

Program predmeta:

1. Bosanski, hrvatski, srpski i crnogorski jezik kao standardni jezici štokavskog područja
2. Genetska struktura standardnih jezika štokavskog područja
3. Predstandardni idiomi – dijasistemi i književni jezici na štokavskom području
4. Nastajanje standardnih jezika kao rezultat prevazilaženja dijasistema i književnih jezika
5. Ortografsko-ortoepska norma standardnih jezika štokavskog područja
6. Upotreba pisama latinice i ćirilice u standardnim jezicima štokavskog područja
7. Interpunkcija u teoriji i praksi standardnih jezika štokavskog područja

I parcijalni dio ispita

8. Fonetsko-fonološke karakteristike standardnih jezika
9. Morfonološke osobine standardnih jezika
10. Morfološke specifičnosti standardnih jezika
11. Akcenatski sistemi standardnih jezika
12. Tvorbena struktura standardnih jezika
13. Leksičko-leksikografske karakteristike standardnih jezika
14. Sintaksičke strukture standardnih jezika
15. Semantičko-stilistička obilježja standardnih jezika

II parcijalni dio ispita

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita.

Studenti imaju mogućnost polaganja ispita u toku semestra, kroz dva parcijalna ispita (studenti koji polože prvi parcijalni ispit mogu pristupiti polaganju drugog parcijalnog ispita). Položena oba parcijalna ispita čine položen pismeni dio ispita. Nakon položenog pismenog dijela ispita, student pristupa usmenoj evaluaciji.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
3 boda	3 boda	4 boda	50 bodova (parcijalno 25+25)	40 bodova	100 bodova

Literatura

1. Brozović, D. (1970), *Standardni jezik*, Matica hrvatska, Zagreb
2. *Pravopisi, gramatike, rječnici bosanskog, hrvatskog, srpskog i crnogorskog standardnog jezika* (posljednja izdanja)

Širu literaturu studenti će dobiti prilikom obrade pojedinih programskih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: JEZIK STARIH BOSANSKIH TEKSTOVA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	obavezni predmet	1	1	5	04K03-596

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Student se upoznaje sa temeljima starobosanske pisane riječi i književnosti, te otkriva bogatu kulturnu baštinu i jezičko naslijeđe srednjovjekovne bosanske pisarske škole, koja je nastajala u okrilju bosanske redakcije staroslavenskog jezika.

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Tumačiti bosansku redakciju staroslavenskog jezika
- Prezentirati bosanska pisma (glagoljicu, bosančicu)
- Objasnjavati jezičke karakteristike bosanske pisarske škole
- Analizirati religiozne i svjetovne srednjovjekovne bosanske tekstove

Program predmeta:

1. Staroslavensko naslijeđe u srednjovjekovnoj Bosni
2. Bosanska redakcija staroslavenskog jezika
3. Bosanska glagoljica
4. Korpus tekstova pisanih bosanskom glagoljicom
5. Bosančica – porijeklo, vrste
6. Korpus tekstova pisanih bosančicom
7. Bosanska pisarska škola
I parcijalni dio ispita
8. Lapidarna pismenost – epigrafi, epitafi, natpisi na stećcima
9. Poetska funkcija jezika i leksika u natpisima stećaka
10. Modeli jezičkog izraza u srednjovjekovnoj Bosni
11. Jezik religijskih tekstova
12. Apokrifni izraz i dijačke glose
13. Administrativno-pravna pismenost; jezičke i paleografske odlike diplomatskih tekstova
14. Jezičke karakteristike *Berlinske aleksandride*
15. Jezička analiza pojedinih zbornika srednjovjekovnih bosanskih pisanih spomenika
II parcijalni dio ispita

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita.

Studenti imaju mogućnost polaganja ispita u toku semestra, kroz dva parcijalna ispita (studenti koji polože prvi parcijalni ispit mogu pristupiti polaganju drugog parcijalnog ispita). Položena oba parcijalna ispita čine položen pismeni dio ispita. Nakon položenog pismenog dijela ispita, student pristupa usmenoj evaluaciji.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
3 boda	3 boda	4 boda	50 bodova (parcijalno 25+25)	40 bodova	100 bodova

Literatura

1. Kuna, H. (1973), *Bosanski rukopisni kodeksi u svjetlu južnoslavenskih redakcija staroslavenskog jezika*, Zbornik radova, III, Muzej grada, Zenica
2. Kuna, H. (2008), *Srednjovjekovna bosanska književnost*, MFB, Sarajevo
3. Bogičević, V. (1975), *Pismenost u Bosni i Hercegovini*, Veselin Masleša, Sarajevo
4. Nakaš, L. (2010), *Jezik i grafija krajišničkih pisama*, Slavistički komitet, Sarajevo

Širu literaturu studenti će dobiti prilikom obrade pojedinih programskih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: RODNI I NACIONALNI IDENTITETI U JUŽNOSLAVENSKOM INTERLITERARNOM KONTEKSTU

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	obavezni predmet	1	1	5	04K03-597

Predmeti koji su preduvjet za polaganje

Cilj predmeta	Upoznati studente sa pojmovima nacija/identitet/rod u jugoslavenskom kontekstu, te ukazati na način na koji se obrazuju ovi pojmovi u jednom sasvim drugačijem sustavu vrijednosti od današnjeg. Studenti će biti upoznati i sa ratnim užasima devedestih godina, te kako su se politički događaji prelamali preko ženskog tijela. Pojedine teme će otvoriti i diskusiju na temu masovnih silovanja i uzroka zašto je došlo do seksualnog nasilja na ovim prostorima.
----------------------	---

Kompetencije (Ishodi učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • sticanje znanja iz okvira rodnih identiteta/uloga/pozicija moći u društveno političkom kontekstu • sticanje znanja o konstruiranju identiteta na prostoru bivše Jugoslavije • primjena teorijskih znanja u interpretaciji tekstova
-------------------------------------	--

Program predmeta:

1. Uvodni sat
2. Pojam nacije u jugoslavenskom kontekstu;
3. Nacionalni (etnički/vjerski) identiteta na jugoslavenskom prostoru;
4. Rodna politika u bivšoj Jugoslaviji;
5. Pozicija ženskog subjekta u političkom i javnom životu u bivšoj Jugoslaviji do 1990. godine;
6. Početak slabljenja ženskog udjela u društvenom kontekstu osamdesetih godina;
7. Priprema za demokratizaciju/etnizaciju jugoslavenskog prostora;
8. Ženski rod u projektu demokratizacije – podržavanje novih očeva nacija/etnijski;
9. Nasilni mehanizmi komuniciranja; fizičko i seksualno nasilje devedesetih; masovna silovanja;
10. Žensko tijelo - prelamanje političkih i društvenih događanja; komuniciranje zaraćenih strana preko ženskog tijela; svakodnevna mizoginija;
11. Poslijeratna diskriminacija žrtava – pozivanje na šutnju;
12. Diskriminatorna politika prema *drugima* u postjugoslavenskim zajednicama;
13. Ratne traume i suočavanje s prošlošću; osviještavanje i negiranje prošlosti;
14. Sjećanje i svjedočenje o zločinima devedesetih u književnosti i filmu;
15. Subverzivni diskursi spram novih društvenih poredaka u regionu; šta znači riječ protiv etnonacionalizma, rasističkih podjela, sveopćeg konzervativizma i radikalizma danas?

Izvođenje nastave: predavanje, rasprave

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Prisustvovanje nastavi (80%)	Saopćenje o nekoj od tema iz programa	Samostalno istraživanje (stručni portofolij)	Pismeni rad (nakon odslušanog modula)	Završni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100

Literatura:

Osnovna literatura:

1. Susedi u ratu; *Jugoslovenski etnicitet, kultura i istorija iz ugla antropologa*, uredili Joel Halpern i David A. Kajdikel;
2. Balkan kao metafora; uredio Obrad Savić;
3. Marija Todorova *Imaginarni Balkan*;
4. Dubravka Ugrešić, *Zabranjeno čitanje, Nikog nema doma; Napad na minibar*;

5. Žene, slike, izmišljaji, priredila Branka Arsić
6. Miljenko Jergović, Historijska čitanka I i II;
7. Balkan ne postoji, Jasmina Tešanović
8. Amin Maluf, Ubilački identiteti;

Filmovi:

1. Srđan Golubović, Krugovi,
2. Danis Tanović, Ničija zemlja;
3. Jasmila Žbanić, Grbavica; Za one koji ne mogu govoriti;
4. Bobo Jelčić, Odbrana i zaštita;

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: POSTSTRUKTURALISTIČKI KNJIŽEVNO-TEORIJSKI POJMOVI

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	obavezni predmet	1	1	4,5	04K03-598

Predmeti koji su preduvjet za polaganje

Cilj predmeta	Studenti se trebaju osposobiti da na tačan, precizan i naučan način koristiti književno-teorijske pojmove iz okvira savremenog tumačenja književnosti.
Kompetencije (Ishodi učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • Razumijevanje književno-teorijske pojmove iz okvira savremenog tumačenja književnosti • Kritičko promišljanje o pojmovima • Razvijanje metakritičke svijesti

Program predmeta:

1. Uvod ili o temeljima i nedostacima strukturalizma
Struktura – definicija kako je postavljaju strukturalisti; nedostaci koncepta strukture kao stabilne i uravnotežene cjeline, vrata prema poststrukturalizmu
2. Polazne točke poststrukturalizma
3. **Dekonstrukcija** – metodološki aparat poststrukturalizma, potraga za proturječjima unutar teksta
Diskurs – govor o predmetu koji ujedno oblikuje taj predmet
Reprezentacija – problem (ne) mogućnosti predstavljanja u tekstu i jeziku
4. Problemi teksta – sadržaj, granice, značenje
jezik (onaj koji tvori, a ne samo odražava, Wittgenstein i dalje, u njemu smo upisani, nema subjekta izvan jezika)
značenje (Derrida, strukturalist koji je sam sebe nadišao, diferencija ili odgađanje, nema konačnog apsolutnog referenta)
interpretacija (neprestano umnažanje interpretacija)
tekst – to je dakle nedovršeni entitet bez granica, koji se prostire i prelijeva preko svojih granica; ujedno – sve je tekst!
5. Subjekt – cjelina koja to nije
6. **subjekt** – prevladavanje koncepta subjekta kao koherentne i stabilne cjeline
7. **Prvi parcijalni ispit**
8. **Autor** – Barthes – smrt autora koja se morala dogoditi u strukturalizmu, da bi ga kasnije uskrsili u poststrukturalizmu u drugom obliku, ne više kao koherentnu cjelinu koja lebdi nad tekstom, nego decentraliziran i fragmentiran koncept koji se nalazi u tekstu u tragovima
9. **Podsvjesno** – malo odudara, ali ovdje bi Lacana stavio pod ovu cjelinu jer se nadovezuje na subjekta; pojam želje i žudnje; imaginarno/simboličko/realno
10. Identiteti i sustavi razlika
drugi/druga u zapadnoj i nezapadnoj tradiciji i praksi; (ženski i muški subjekt; kolonijalni i postkolonijalni subjekt; Zapad/Istok; Orijent/Okcident.);
tijelo; (žensko tijelo u književno- umjetničkom tekstu u južnoslavenskoj inteligeranoj ženskoj tradiciji);
11. **pismo**; (decentrianje muškog diskursa: žensko pismo; postkolonijalno dokidanje sa zapadocentričnim pogledom na drugog);

12. **rod/spol**; (osnovne razlike među pojmovima; treći rod);
queer kultura; (subkulturalni identiteti i njihove tradicije; borba za vidljivost u regionalnim kulturama; popularna kultura i novi rodni identiteti/rigidni identiteti u borbi protiv urušavanja tradicije);
13. Pozicija znanja i moći nasuprot 'stvarnosti'
decentralizirana moć – Foucault, moć manipulira znanjem, znanje jest odraz moći
stvarnost – odustajanje od stvarnosti, nemamo uvid, imamo beskonačne verzije, Lyotard, ništa novo ne saznajemo, samo smo dio igre lutanja u labirintu
14. **znanje** – konačno shvaćanje znanja kao prostora manipulacije, umnažanja, lutanja
povijest – nema jedinstvene objektivne povijesti, nego 'više povijesti' koje se bore za prevlast
15. Drugi parcijalni ispit

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni dio ispita

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100

Literatura:

1. Vladimir Biti, Pojmovnik suvremene i kulturalne književne teorije, Zagreb, 1997.
2. Edward Said, Orijentalizam, Sarajevo, 1999.
3. Terry Eagleton, Uvod u književne teorije, Zagreb
4. Foucault i queer teorija, Zagreb, 2001.
5. Brian McNair, Striptiz kultura, Zagreb, 2004.
6. Književne teorije XX veka, Beograd, 2009.
7. Lyotard Jean Francois, Postmoderno stanje – izvještaj o znanju, Zagreb, 2005
8. Johnatan Culler, O dekonstrukciji, Zagreb.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: BOSANSKOHERCEGOVAČKA METAPROZA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	izborni predmet	1	1	5	04K03-604

Predmeti koji su preduvjet za polaganje

Cilj predmeta Omogućiti studentu uvid u savremena tumačenja bosanskohercegovačke književnosti odnosno primjenu takvog tumačenja u okvirima termina metafikcije i metaproze

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Osposobljavanje za samostalnu primjenu načela metaproznog postmodernističkog modula na mogućnosti interpretativnih strategija.
- Razumijevanje odnosa teorije i umjetnosti i primjena na interpretiranje tekstova
- Praćenje savremenih teorijskih učenja i nove periodike u objavljivanju novih, svjetski priznatih djela kroz samostalno istraživanje

Program predmeta:

1. Stanje postmoderne/metaproze; Postmodernistički roman
2. Metafikcija; Kontekstualiziranje bosanskohercegovačke metaproze
3. Realizacija metafikcije u bosanskohercegovačkom romanu
4. Metafikcijske strategije ženskog pisma u romanima Bisere Alikadić
5. Modeli metafikcije u romanima Seada Mahmutefendića
6. Kulturološko poimanje rata i glasanje duhova (*Šumski duh* Gorana Samardžića)
7. Nova osjećajnost i metafikcija (*Ko je zgazio gospođu mjesec* Asmira Kujovića)
8. Ponavljanje historije u romanima Jasne Šamić
9. Metafikcija kao realizovana metafora romana (*Noći punog mjeseca* Darka Lukića)
10. Metaprozni aspekti u bosanskohercegovačkom postmodernističkom romanu

11. *Istorija bolesti i Jesenja violina* Tvrтка Kulenovića kao metafikcija
12. *Šehid* Zilhada Ključanina kao metafikcija
13. Teorijski diskurs kao narativ-metafikcija u *Knjizi o Tari* Zdenka Lešića
14. *Vječnik* kao metafikcija i strategije čitanja i metafikcija u *Knjizi Adema Kahrimana* Nedžada Ibrišimovića
15. Metafikcija u romanima Dževada Karahasana

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: U okviru kolegija su predviđena dva parcijalna ispita na kojima student može osvojiti dovoljan broj bodova za minimalnu prolaznu ocjenu, ali i više. U slučaju neizlaženja na parcijalni ispit studentima je omogućeno polaganje završnog, integralnog ispita.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Prisustvovanje nastavi (80%)	Saopćenje o nekoj od tema iz programa	Samostalno istraživanje (stručni portofolij)	Pismeni rad (nakon odslušanog modula)	Završni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100

Literatura

1. Alihodžić, N. (2001), *Historiografska metafikcija*, Razlika/Difference 2, Tuzla
2. Barth, J. (1995), *The Literature of Exhaustion*, u Currie 1995
3. Blatnik, A. (2001), *Papirnat labirinti, vodič za autopopere kroz američku metafikciju*, Hena Com, Zagreb
4. Currie, M. (1995), *Metafiction*, Longman, Essex
5. Hutcheon, L. (1980), *Narcissistic narrative, the metafictional paradox*, Wilfrid Laurier university Press, Ontario
6. Hutcheon, L. (1996), *Poetika postmodernizma*, Svetovi, Novi Sad
7. Lukić, J. (2001), *Metaproza: čitanje žanra*, Stubovi kulture, Beograd
8. Moranjak-Bamburać, N. (2003), *Retorika tekstualnosti*, Buybook, Sarajevo
9. Scholes, R. (1995), *Metafiction*, Longman, Essex
10. Waugh, P. (2003), *Metafiction, (the theory and practice of self-conscious fiction)*, Routledge, New York-London

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: FILOZOFIJA KNJIŽEVNOSTI

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	izborni predmet	1	1	5	04K03-605

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Uvođenje u filozofsko razmišljanje o književnosti i u filozofske probleme proučavanja književnosti

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Razumijevanje odnosa filozofije i umjetnosti, te filozofije i književnosti i primjena na interpretaciju tekstova
- Ovladavanje metodima, alatima i tehnikama interpretiranja književnih tekstova
- Praćenje savremenih teorijskih učenja i nove periodike u objavljivanju novih književnoteorijskih tekstova i književnih djela i metoda kroz samostalno istraživanje

Program predmeta:

1. Filozofija i književnost
2. Povijest književnosti
3. Znanje o književnosti
4. Izazov književnog djela
5. Zašto filozofija književnosti?
6. Filozofska interpretacija književnog djela
7. Hegelov pojam književnosti
8. Prvi parcijalni ispit

9. Aksiološko određenje književnosti
10. Antinomije književnih vrijednosti
11. Jezik proučavanja književnosti
12. Filozofija jezika i književnost
13. Filozofija književnosti i nauka o književnosti
14. Horizonti filozofije književnosti
15. Drugi parcijalni ispit

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: U okviru kolegija su predviđena dva parcijalna ispita na kojima student može osvojiti dovoljan broj bodova za minimalnu prolaznu ocjenu, ali i više. U slučaju neizlaženja na parcijalni ispit, studentima je omogućeno polaganje završnog, integralnog ispita.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Prisustvovanje nastavi (80%)	Saopćenje o nekoj od tema iz programa	Samostalno istraživanje (stručni portofolij)	Pismeni rad (nakon odslušanog modula)	Završni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100

Literatura

1. Solar, M. (2004), *Uvod u filozofiju književnosti*, Golden marketing – Tehnička knjiga, Zagreb
2. Escarpit, R. (1970), *Sociologija književnosti*, Matica Hrvatska, Zagreb
3. Hajdeger, M. (1982), *Mišljenje i pevanje*, Nolit, Beograd
4. Kročec, B. (1969), *Književna kritika kao filozofija*, Kultura, Beograd
5. Jeremić, D. (1970), *Doba antiumetnosti*, Kultura, Beograd
6. Žmegač, V. (1994), *Književnost i filozofija povijesti*, HFD, Zagreb
7. Bahtin, M. (1967), *Problemi poetike Dostojevskog*, Nolit, Beograd
8. Anders, G. (1955), *Kafka – za i protiv*, Narodna prosvjeta, Sarajevo
9. Hristić, J. (1968), *Oblici moderne književnosti*, Nolit, Beograd
10. Dragojević, D. (1976), *Izmišljotine*, Naprijed, Zagreb

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: SEMIOTIČKE OSNOVE NEVERBALNE KOMUNIKACIJE

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	izborni predmet	1	1	5	04K03-606

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Upoznavanje sa semiotikom i neverbalnom komunikacijom

Kompetencije (Ishodi učenja)
<ul style="list-style-type: none"> • Osposobljavanje za prepoznavanje i analizu semiotičkog znaka, kao osnove neverbalnog komuniciranja, sadržanog u svim oblicima slanja poruka • Ovladavanje tipovima i značenjima neverbalnih znakova uvjetovanih kontekstom, situacijom, sudionicima govornog čina itd. • Svršishodna primjena neverbalne komunikacije

Program predmeta:

1. Definicija semiotike, podjela, historijat
2. Sistemi značenja i proces komunikacije
3. Znak – komunikacija – kod
4. Znak i značenje, ikonički i arbitrarni znakovi
5. Denotacija i konotacija znakova
6. Jezik i jezički kodovi

7. Neverbalna komunikacija kao oblik sporazumijevanja u društvenoj zajednici
8. Karakter neverbalne kongruencije: nesvjesnost, nedostatak kontrole, dominantnost
9. Forme, načini ili elementi neverbalne komunikacije: gestikulacija, mimika, izraz lica, pogled, osmijeh, položaj tijela i kretanje, stav, način oblačenja, prostorno i vremensko ponašanje
10. Kongruentnost i inkongruentnost elemenata neverbalne komunikacije
11. Slanje neverbalnih poruka: pokretima tijela, pljeskanjem rukama, odmahivanjem glavom, udaranjem vratima, tonom glasa
12. Neverbalna komunikacija u funkciji pojačavanja, slabljenja ili obezvređivanja komunikacije (zamjena riječi, dopunjavanje i modeliranje izrečenog, regulacija razgovora pogledom, izražavanje osjećaja i interpersonalnih stavova, prenošenje identiteta, kontekstualizacija interakcije)
13. Poželjni i nepoželjni (opasni) signali/znakovi
14. Kako čitati i kontrolisati signale, odnosno znakove neverbalne komunikacije
15. Semiotička osnova neverbalne komunikacije kao govor neposredne realnosti/stvarnosti u društvu

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita podrazumijeva urađen i odbranjen seminarski rad koji pokazuje analitički pristup jeziku u različitim medijima. Pisanje i prezentacija seminarskog rada treba se obaviti u toku semestra.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit (seminarski rad)	UKUPNO
3 boda	3 boda	4 boda	30 bodova	60 bodova	100 bodova

Literatura

1. Barthes, R. (1989), *Carstvo znakova*, August Cesarec, Zagreb
2. Eco, U. (1973), *Kultura, informacija, komunikacija*, Nolit, Beograd
3. Morris, Ch. (1975), *Osnove teorije o znacima*, Beograd
4. Noth, W. (2004), *Priručnik semiotike*, Ceres, Zagreb
5. Škiljan, D. (1978), *Govor realnosti i realnost govora*, Školska knjiga, Zagreb

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: GOVORENI JEZIK

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
I	izborni predmet	1	1	5	04K03-607

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Upoznavanje sa realizacijom jezika u govornoj sferi

Kompetencije (Ishodi učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • Uočavanje osobite formu jezika u neposrednoj komunikološkoj situaciji i relaciji odnosa davalaca i primalaca jezičkih sadržaja u neposrednom društvenom sporazumijevanju • Ovladavanje pravilima pravilnog i dobrog izražavanja u usmenoj i pisanoj formi • Kritičko posmatranje i analiza jezika i govora u okruženju
---	--

Program predmeta:

1. Pojam i osnovne odrednice govorenog jezika
2. Zvuk i pokret u govornom jeziku
3. Sosirovo poimanje termina langue i langage u sintagmi *govoreni jezik*
4. Struktura govornog iskaza
5. Kolokvijalni oblici govorenog jezika
6. Vrijednosti govorenog jezika: intonacija, intenzitet, kontekst, govorni reljef
7. Retorika/besjedništvo kao realizacija govorenog jezika

8. Vrste govorenog jezika prema sastavu i obliku
9. Govorni čin kao realizacija govorenog jezika
10. Karakteristike govornog čina
11. Izgrađivanje ličnosti govornika – komunikatora u govorenom jeziku
12. Realizacija govornog čina
13. Oblici izražavanja u govorenom jeziku
14. Prozodija u govorenom jeziku
15. Govoreni jezik u pojedinim segmentima društva

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita.

Usmeni dio ispita podrazumijeva urađen i odbranjen seminarski rad koji pokazuje analitički pristup jeziku u različitim medijima. Pisanje i prezentacija seminarskog rada treba se obaviti u toku semestra.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit (seminarski rad)	UKUPNO
3 boda	3 boda	4 boda	30 bodova	60 bodova	100 bodova

Literatura

1. Arnaut, M. (2006), *Govorni čin kao komunikacijski fenomen*, Zbornik radova Pedagoškog fakulteta u Zenici, IV, 111-133, Zenica.
2. Bellenger, L. (1992), *Umijeće komuniciranja*, I, Svjetlost, Sarajevo.
3. Garde, P. (1993), *Naglasak*, Školska knjiga, Zagreb.
4. Gračanin, Đ. (1968), *Temelji govorništa*, Zagreb.
5. Katnić-Bakaršić, M. (2001), *Stilistika*, Ljiljan, Sarajevo.
6. Klajn, I. (1980), *Jezik oko nas*, Beograd.
7. Riđanović, M. (1998), *Jezik i njegova struktura*, Šahinpašić, Sarajevo.
8. Sosir, F. (1977), *Opšta lingvistika*, Nolit, Beograd.
9. Šipka, M. (1975), *Jezički savjetnik*, Svjetlost, Sarajevo.
10. Šipka, M. (2005), *Kultura govora*, Priručnici 5, Institut za jezik u Sarajevu, Sarajevo.
11. Škiljan, D. (1978), *Govor realnosti i realnost jezika*, Školska knjiga, Zagreb.
12. Vasić, S. (1991), *Veština govorenja*, Pedagoška akademija, Beograd.

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: NOVI METODIČKI OGLEDI U NASTAVI MATERNJEG JEZIKA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
II	obavezni predmet	1	1	4,5	04K03-599

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Ovladavanje novim metodama, oblicima i tehnikama rada u nastavi maternjeg jezika.

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Ovladavanje teorijskim postavkama novih pristupa u nastavi maternjeg jezika
- Osposobljenost za kreativan i inovativan pristup u nastavi maternjeg jezika
- Osposobljenost za primjenu novih metoda i tehnika u nastavu maternjeg jezika

Program predmeta:

1. Moderne tendencije u nastavi maternjeg jezika – definiranje ishoda učenja
2. Ishodi učenja u nastavi čitanja
3. Ishodi učenja u nastavi pisanja
4. Ishodi učenja u nastavi slušanja i usmenog govorenja
5. Gramatika u nastavi maternjeg jezika zasnovana na ishodima učenja

6. Kreiranje uvezanih priprema baziranih na ishodima učenja
7. Kreiranje uvezanih priprema baziranih na ishodima učenja
8. Proces pisanja – metode i tehnike
9. Proces pisanja – metode i tehnike
10. Upoznavanje sa novim metodama i tehnikama u nastavi maternjeg jezika (demonstracija primjera)
11. Upoznavanje sa novim metodama i tehnikama u nastavi maternjeg jezika (demonstracija primjera)
12. Upoznavanje sa novim metodama i tehnikama u nastavi maternjeg jezika (demonstracija primjera)
13. Primjena novih metoda i tehnika u nastavi maternjeg jezika (kreiranje priprema)
14. Primjena novih metoda i tehnika u nastavi maternjeg jezika (kreiranje priprema)
15. Primjena novih metoda i tehnika u nastavi maternjeg jezika (kreiranje priprema)

Izvođenje nastave: predavanja, vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita. Nakon položenog pismenog dijela ispita, student pristupa usmenoj evaluaciji.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
3	3	4	50	40	100

Literatura

1. ZJNPP-a definisana na ishodima učenja za maternji jezik, Mostar, 2013.
2. Provedba ishoda učenja za 21. vijek u jezičko-komunikacijskom obrazovnom području (oblast čitanja), priručnik za trenere, Zenica, 2013.
3. Provedba ishoda učenja za 21. vijek u jezičko-komunikacijskom obrazovnom području (oblast pisanja i usmenog izražavanja i slušanja), priručnik za trenere, Zenica, 2015.
4. RWCT priručnici

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: RASPRAVE O JEZIKU U BIH

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
II	obavezni predmet	1	1	4,5	04K03-600

Predmeti koji su preduvjet za polaganje

Cilj predmeta	Ukazati na potrebu jednakog znanstvenog tretiranja terminološke nominacije u svim skupinama stanovništva u Bosni i Hercegovini. Pokušati napraviti razliku između sociolingvističkih studija i studija iz oblasti aplikativne jezičke politike. Upoznati studente sa raspravama o jeziku u osmanskom i austrougarskom periodu, ali i sa problemom nominacije jezika u periodu uoči rata, ratnom i u postejdtonskom periodu do danas. Skrenuti pažnju na neke specifične probleme koji se odnose na nominaciju i na svakodnevnu upotrebu jezika u spomenutim periodima. Osvrnuti se na Bečki dogovor i neke bitne odrednice koje se odnose na jezik u kontekstu šire bh. jezičke situacije.
Kompetencije (Ishodi učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • Ovladavanje znanjem o nominaciji jezika koja se predstavlja kao primarni društveni problem, kao problem „identiteta i posebnosti određenog naroda“ • Stjecanje znanja o počecima nominacije, standardizacije i kodifikacije jezika • Osposobljavanje studenata za kritičko mišljenje/promišljanje o savremenom društvu, jeziku, politici, te za sistemsko izlaganje, argumentiranje i preispitivanja sadržaja

Program predmeta:

1. Historijska proučavanja jezika i jezička politika kroz historiju
2. Važnost rasprava o jeziku
3. Nominacija jezika kao društveni problem
4. Rasprave o jeziku na granici struke i politike
5. Jezik u Bosni prije tanzimatskih reformi

6. Jezik u Bosni od 1850. do 1878. godine
7. Rasprave o jeziku u Bosni i Hercegovini do aneksije
8. Historijske okolnosti od okupacije do aneksije
9. Borba za srpski jezik kroz listove u BiH
10. Borba za hrvatski jezik kroz listove u BiH
11. Borba za bosanski jezika kroz listove u BiH
12. Opći rezultat istraživanja fenomena rasprava o jeziku
13. Socijalističko doba sa svojim etapama
14. Savremeno doba – uoči rata, ratni period (1990-1995)
15. Postdejtonsko doba do danas

Izvođenje nastave: vježbe, konsultacije

Provjera znanja: Ispit se polaže kroz pismeni i usmeni dio ispita.

Studenti imaju mogućnost polaganja ispita u toku semestra, kroz dva parcijalna ispita (studenti koji polože prvi parcijalni ispit mogu pristupiti polaganju drugog parcijalnog ispita). Položena oba parcijalna ispita čine položen pismeni dio ispita. Nakon položenog pismenog dijela ispita, student pristupa usmenoj evaluaciji.

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Predavanja	Vježbe	Aktivnost	Pismeni ispit	Usmeni ispit	UKUPNO
3 boda	3 boda	4 boda	50 bodova	40 bodova	100 bodova

Literatura

1. Arhivska građa u Arhivu BiH (za spomenute periode)
2. *Bibliografija književnih priloga u listovima i časopisima Bosne i Hercegovine 1850-1918*, (ur. grupa autora), I-IV (1991), Institut za književnost, Sarajevo
3. Periodika iz 19/20. stoljeća
4. *Salname-i Vilajet-i Bosna* za period od 1866. do 1877. godine
5. Nakaš, L. (2005) „Kulturne prilike Bošnjaka u osmanskome periodu”, *Jezik u Bosni i Hercegovini*, Institut za jezik u Sarajevu i Institut za istočnoevropske i orijentalne studije u Oslu, Sarajevo
6. Ništović, H. (2002) *Karakteristike rasparava o bosanskom jeziku u časopisu Bošnjak* (magstarski rad u rukopisu), Filozofski fakultet, Sarajevo
7. Okuka, M. (1999) *Gramatike i nacionalna ideologija*, Srpski jezik, 4/1-2
8. Solak, E. (2014) *Rasprave o jeziku u Bosni i Hercegovini od 1850. do 1914. godine*, Institut za jezik, Sarajevo
9. Šator, M. (2004) *Jezik u BiH do 1914*, Fakultet humanističkih nauka, Mostar
10. Vajzović, H. (2008) *Jezik i nacionalni identiteti: sociolingvističke teme*, Fakultet političkih nauka, Sarajevo

Šira literatura daje se studentima uz obradu pojedinih tema.

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: KNJIŽEVNOTEORIJSKA ISTRAŽIVANJA

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
II	obavezni predmet	1	1	4,5	04K03-601

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta Upoznavanje sa najnovijim naučnim saznanjima iz oblasti književne teorije i osposobljavanje studenata za samostalno kritičko promišljanje tekstova iz oblasti književne teorije ali i teorije književnosti, za samostalan rad u struci, ali i u školovanju.

Kompetencije (Ishodi učenja)

- Razumijevanje odnosa teorije i umjetnosti
- Ovladavanje savremenom književnom metodologijom
- Ovladavanje alatima i tehnikama koje se preporučuju u recentnoj literaturi, a koje tretiraju različite oblasti književne teorije

1. Teoretizovanje postmodernog: ka poetici (Hutcheon)

2. Postmodernistička teorija književnosti (Lucy)
3. Postmoderni subjekti/postmoderni tekstovi (Dowson i Earnshaw)
4. Postmoderni čitalac (Drolet)
5. Postmoderna protumačena djeci (Lyotard)
6. Politike postmodernizma (Hutcheon)
7. Prvi parcijalni ispit
8. Smrt postmodernizma i poslije postmodernizma (Kirby)
9. Budućnost teorije (Rabate)
10. Čitanje poslije teorije (Cunningham)
11. Poslije postmodernizma
12. Kritički otpor od poststrukturalizma do post-kritike (Hoy)
13. Nauka o književnosti u rekonstrukciji, uvod u savremene studij književnosti (Juvan)
14. Književnost i kulturalno pamćenje (Agić)
15. Drugi parcijalni ispit

Izvođenje nastave: predavanje, rasprave;

Provjera znanja: seminarski rad, pismeni i usmeni ispit

Težinski kriteriji za provjeru znanja

Prisustvovanje nastavi (80%)	Saopćenje o nekoj od tema iz programa	Samostalno istraživanje (stručni portofolij)	Pismeni rad (nakon odslušanog modula)	Završni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100

Literatura:

1. Linda Hutcheon, *Poetika postmoderne*, Svetovi, Novi sad
2. Lusi Najal, *Postmodernistička teorija književnosti*, Svetovi, Novi Sad
3. Dowson and Earnshaw, *Postmodern Subjects/ Postmodern Texts*, Rodopi, Amsterdam-Atlanta
4. Drolet, *Postmodernism Reader*, Routledge, London and New York
5. Lyotard, *Postmoderna protumačena djeci*, August Cesarec, Naprijed, Zagreb
6. Hutcheon, *The Politics of Postmodernism*, Routledge, London and New York
7. Kirby, *The Death of Postmodernism And Beyond*, internet izvor
8. Rabate, *The Future of Theory*, Blackwell, Oxford
9. Cunningham, *Reading after Theory*, Blackwell, Oxford
10. *After Postmodernism*, zbornik uredili Smith i Wexler, The Falmer Press, London, Washington
11. Hoy, *Critical Resistance*, The MIT Press, Cambridge, London, Massachusetts
12. Juvan, *Nauka o književnosti u rekonstrukciji, uvod u savremene studij književnosti*, Službeni glasnik, Beograd
13. Agić, *Književnost i kulturalno pamćenje*, Centar za kulturu i obrazovanje Tešanj, Tešanj

UNIVERZITET U ZENICI
FILOZOFSKI FAKULTET

Naziv predmeta: ŽENSKO KNJIŽEVNO STVARALAŠTVO U JUŽNOSLAVENSKOJ INTERLITERARNOJ ZAJEDNICI

Semestar	Status	Broj časova sedmično		ECTS bodovi	Šifra
		Predavanja	Vježbe		
II	obavezni	1	1	4,5	04K03-602

Predmeti koji su preduvjet za polaganje -----

Cilj predmeta	Upoznati studente sa povijesnom slikom ženskog subjekta u književnosm diskursu, kao i sa ženskom književnom produkcijom u južnoslavenskom interliterarnom kontekstu. Akcenat će posebno biti na borbi koje su aktivistkinje, književnice vodile za vlastitu vidljivost na ovim prostorima.
Kompetencije	<ul style="list-style-type: none"> • sticanje znanja o ženskom stvaralaštvu na ovim prostorima od najstarijih tekstova do danas;

(Ishodi učenja)	<ul style="list-style-type: none"> • sticanje znanja o poziciji ženskoga subjekta u različitim povijesnim razdobljima; • sticanje znanja o načinu na koji se rat, svjedočenja, trauma doživljava u ženskom diskursu; • primjena stečenih teorijskih znanja na interpretacije književnih tekstova; 				
Program predmeta:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Uvodni sat 2. Pregled ženskog pisanja na južnoslavenskom prostoru 3. Srednjovjekovna raspodjela rodni uloga - prvi ženski tekstovi 4. Usmeno žensko stvaralaštvo 5. Prve spisateljice i njihova djela u doba romantizma 6. Spisateljice i aktivistkinje u 19. stoljeću 7. Prvi tekstvi ženskih aktivistkinja u južnoslavenskoj interliterarnoj zajednici 8. Žensko stvaralaštvo u doba moderne 9. Pozicija ženskog roda u vrijeme Drugog svjetskog rata i žensko stvaralaštvo poslije rata 10. Žensko pismo devedesetih godina- pristajanje ili odustajanje od nacionalističkih projekata 11. Trauma i tijelo u ženskom tekstu 12. Rat i pamćenje u ženskom tekstu 13. Ženski subjekt u muškom diskursu – osvrt 14. Žensko pismo u južnoslavenskoj interliterarnoj zajednici: razlike u tekstu - feminilni, feministički i ženski tekst 15. Feministička i rodna kritika u južnoslavenskoj interliterarnoj zajednici 					
Izvođenje nastave: predavanje, rasprave;					
Provjera znanja: seminarski rad					
Težinski kriteriji za provjeru znanja					
Prisustvovanje nastavi (80%)	Saopćenje o nekoj od tema iz programa	Samostalno istraživanje (stručni portofolij)	Pismeni rad (nakon odslušanog modula)	Završni ispit	UKUPNO
10	10	10	40	30	100
Literatura:					
<ol style="list-style-type: none"> 1. Žene, slike, izmišljaji, priredila Branka Arsić, 2000. Beograd 2. Propitivanje ženskih, feminističkih i muslimanskih identiteta, Zila Spahić Šiljak, 2012. Sarajevo 3. Zaltiborka Popov Mončilović, Ženski pokreti u BiH, 2013. Sarajevo 4. Joy Magezis, ženske studije, 2001., Sarajevo 5. Marija Todorova Imaginarni Balkan 6. Dubravka Ugrešić, Zabranjeno čitanje, Nikog nema doma; Napad na minibar 					